

M U N I
P E D

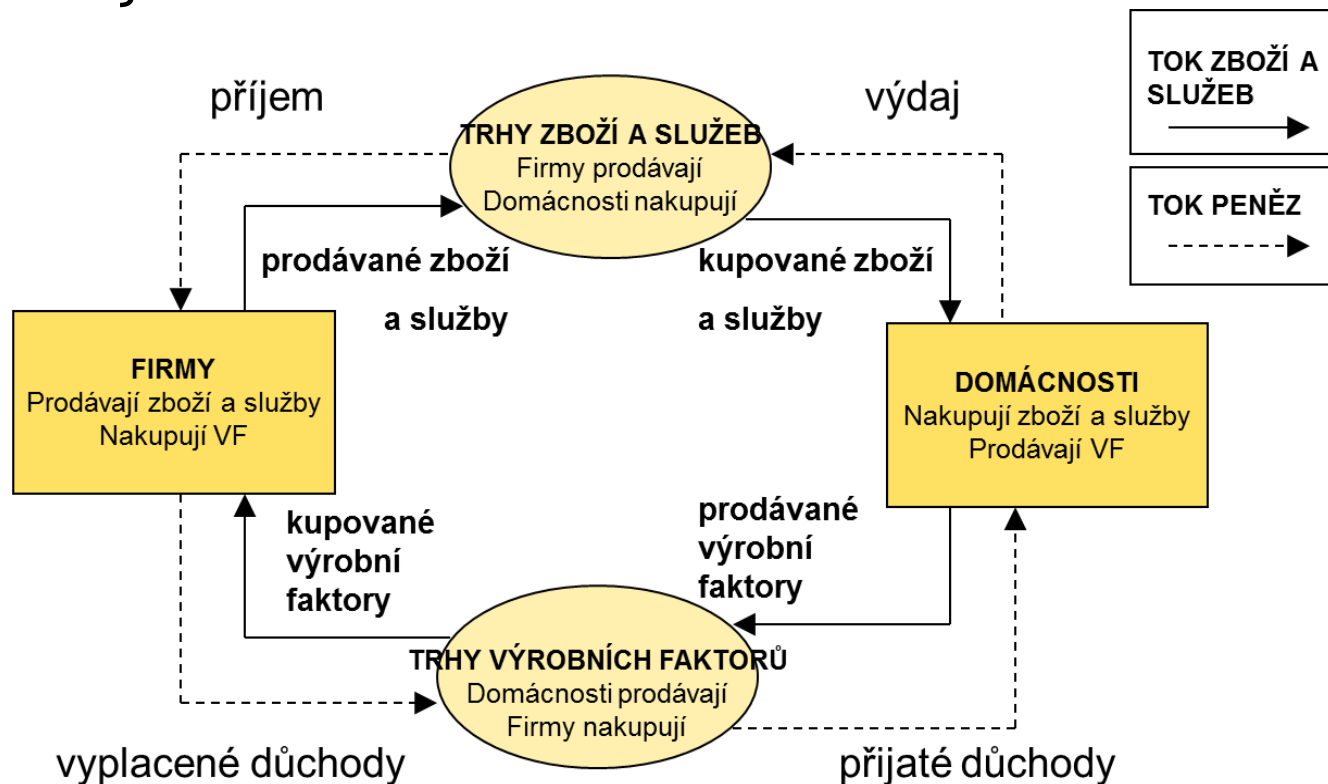
Ekonomie pro pedagogy 1

podzim 2020

Úvod do mikroekonomie

Zkoumání jednotlivých subjektů působících v ekonomice:

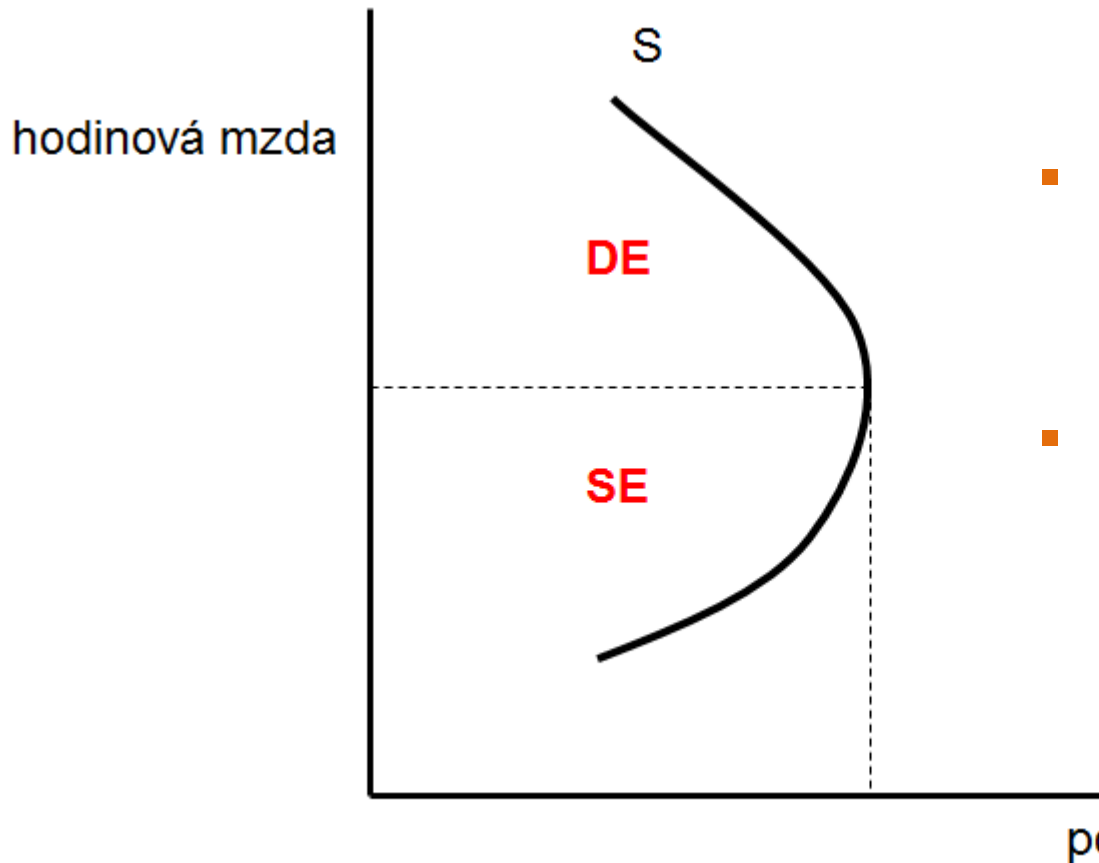
- Domácností / jednotlivců
- Firmem

Výrobní faktor práce - Trh práce

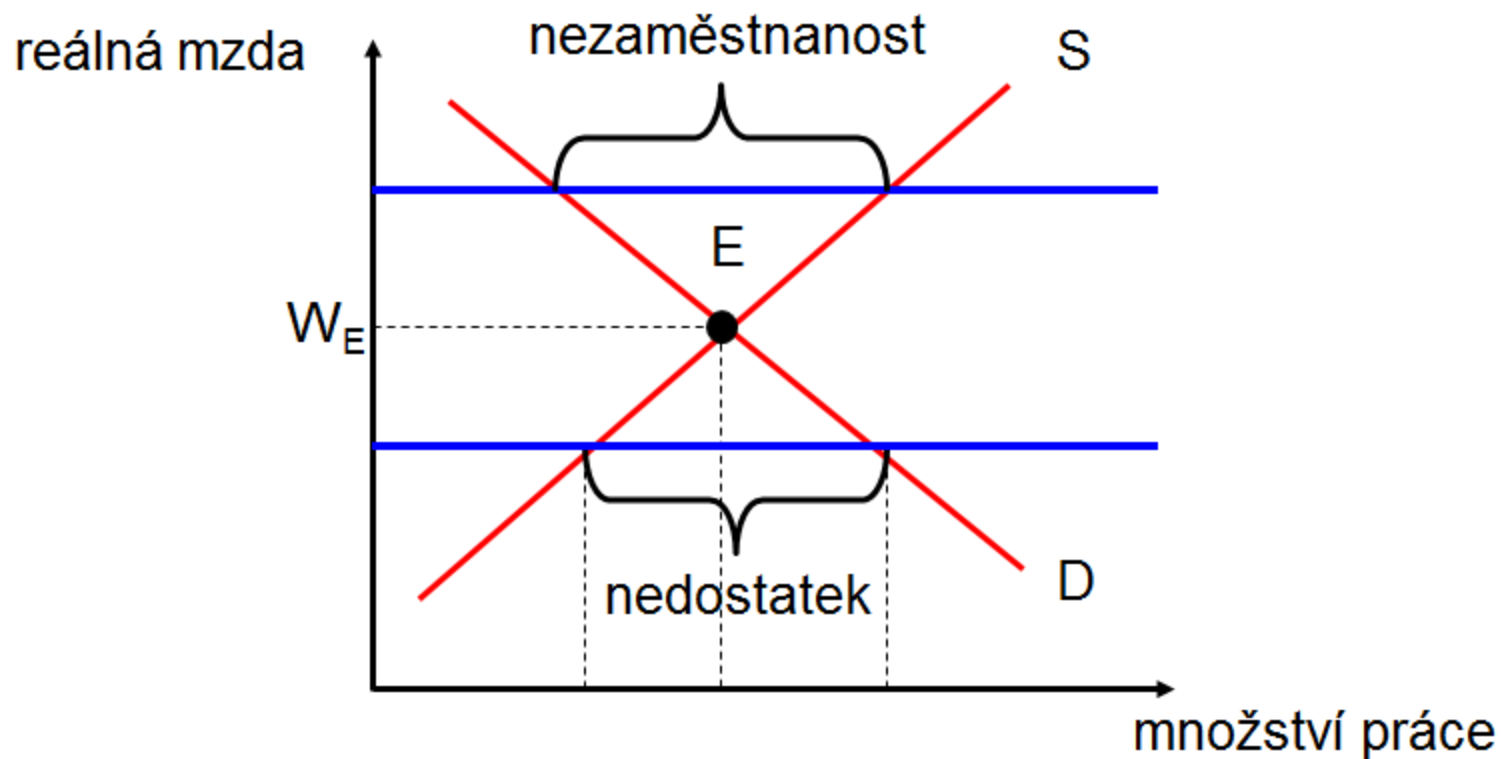
- **Poptávka po práci**
 - ✓ *Odvozena od produkční funkce - objemu produkce*
 - ✓ *Tvořena firmami*
- **Nabídka práce - tvořena domácnostmi**
 - ✓ *Rozhodování mezi prací a volným časem*
- **Nominální mzda**
 - ✓ *změna mzdy může ovlivňovat chování zaměstnance jenom dočasně*
- **Reálna mzda**
 - ✓ *změna mzdy ovlivňuje chování zaměstnance dlouhodobě*

Individuální nabídka práce

- **Substituční efekt (SE)**
 - ✓ *růst mzdy vyvolá snížení zájmu o volný čas (= nabízím více práce)*
- **Důchodový efekt (DE)**
 - ✓ *růst mzdy vyvolá zvýšení zájmu o volný čas (= nabízím méně práce)*

Trh práce – agregované veličiny

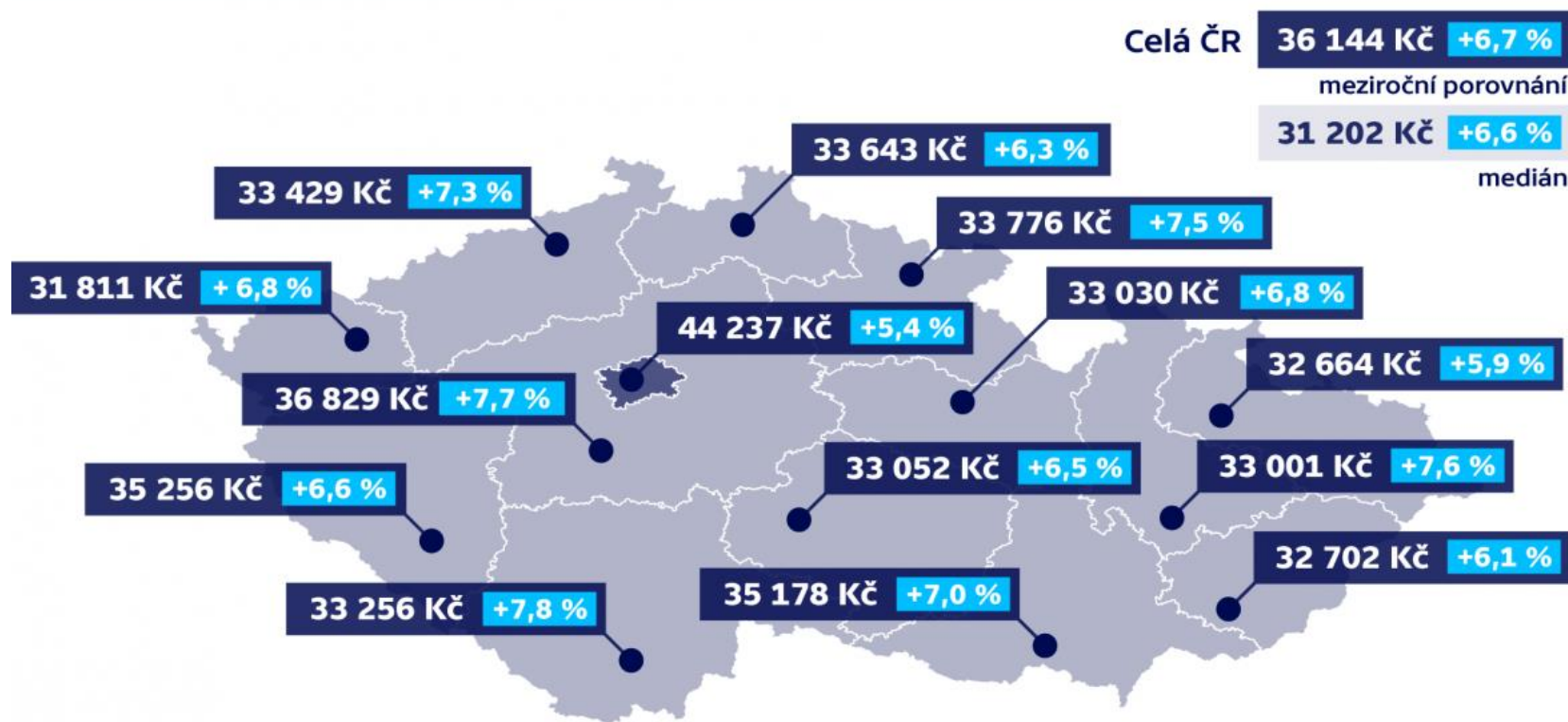

Mzda

- **Cena práce**
- **Minimální mzda**
 - ✓ *Stanovená státem*
 - ✓ *Dopad na trh práce:*
 - ❖ *menší než rovnovážná mzda = bez vlivu*
 - ❖ *větší než rovnovážná mzda = nezaměstnanost*
- **Průměrná mzda**
 - ✓ *Aritmetický průměr vs. medián*

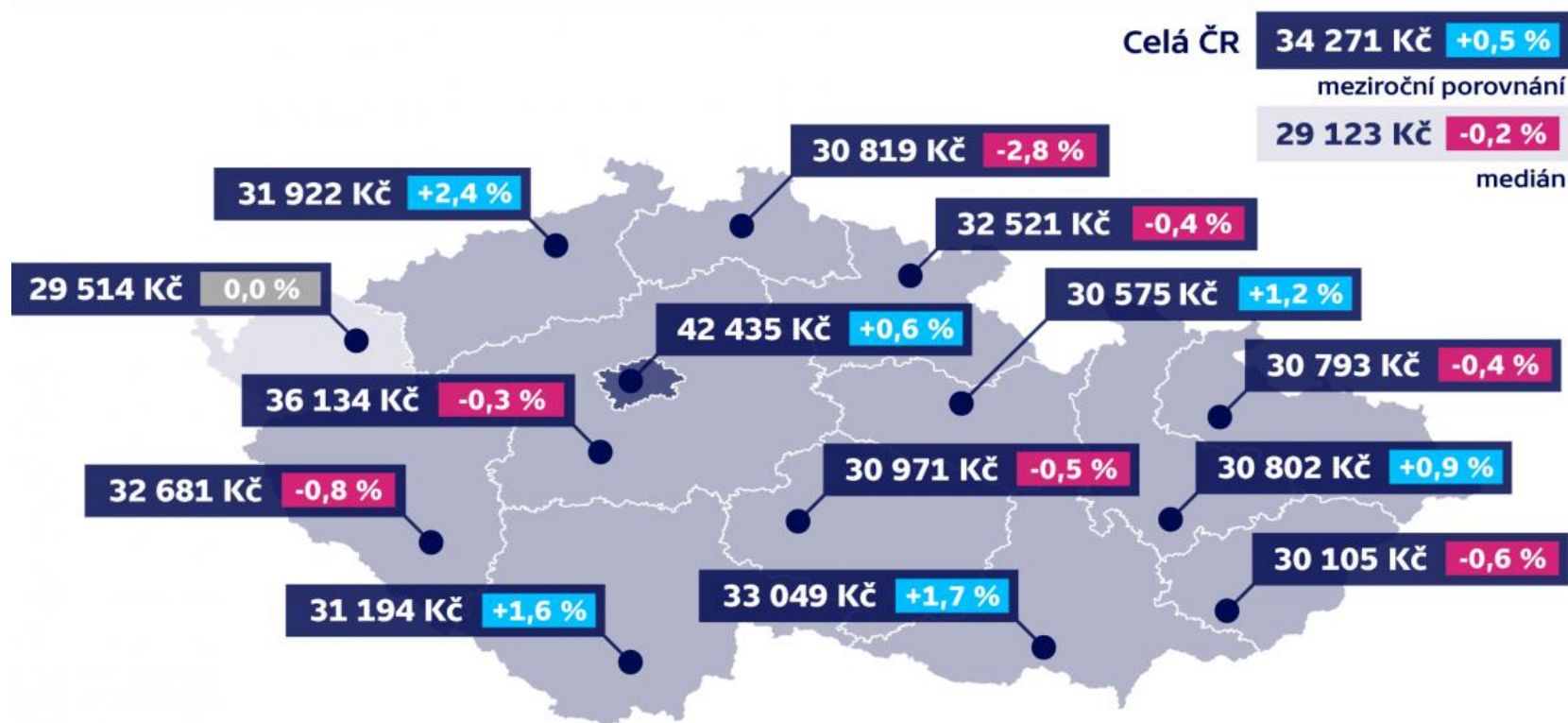
Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR ve 4. čtvrtletí 2019

www.ct24.cz

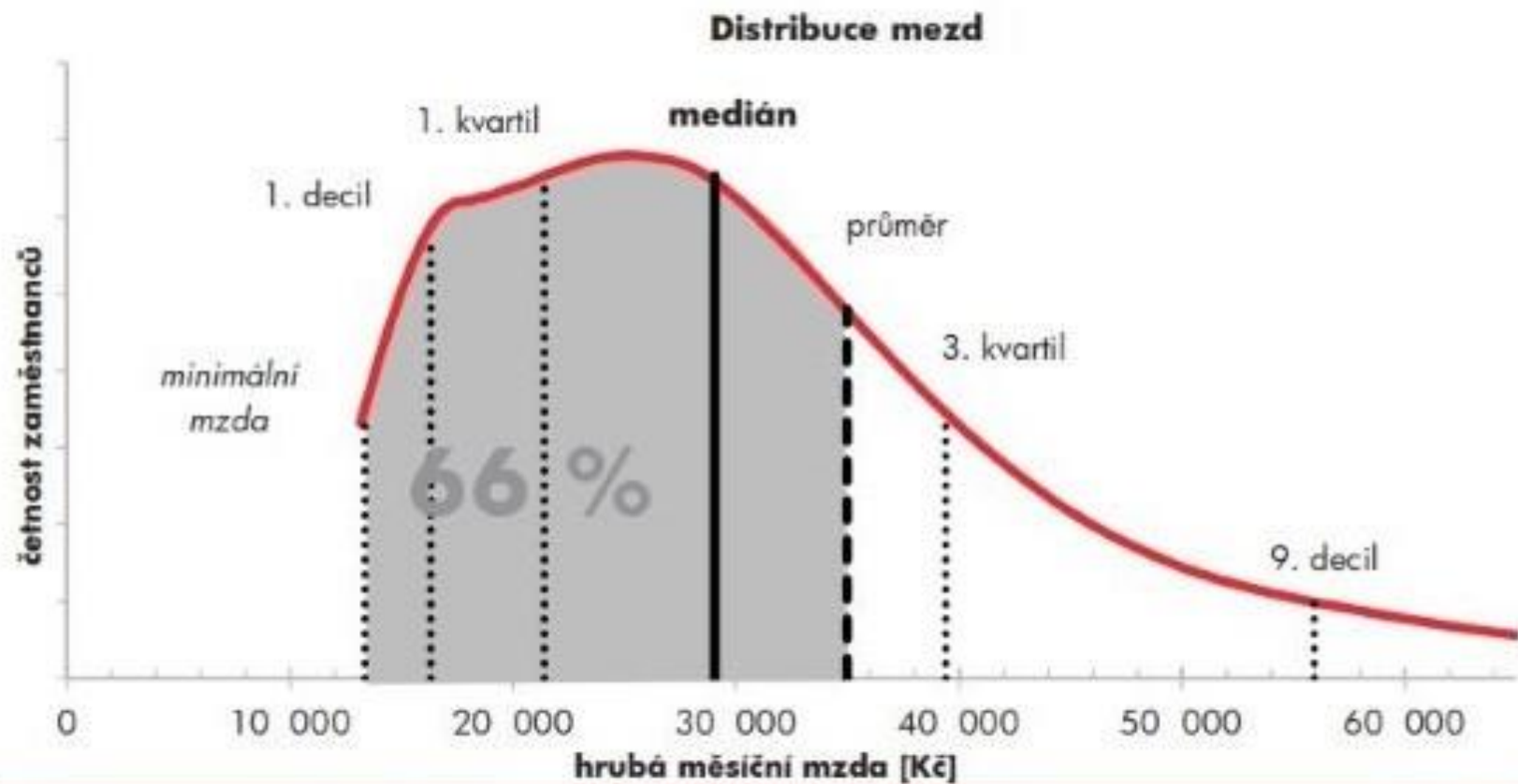

Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR ve 2. čtvrtletí 2020

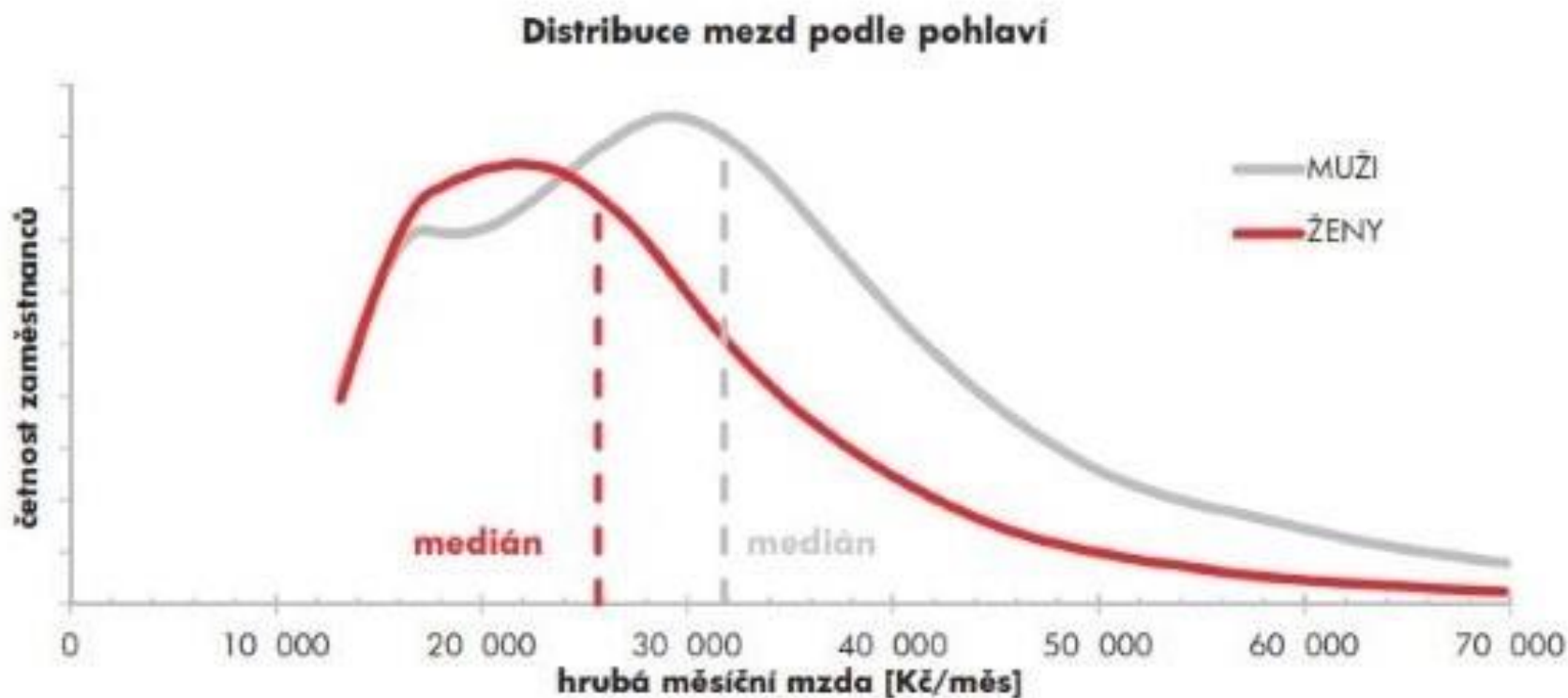
www.ct24.cz

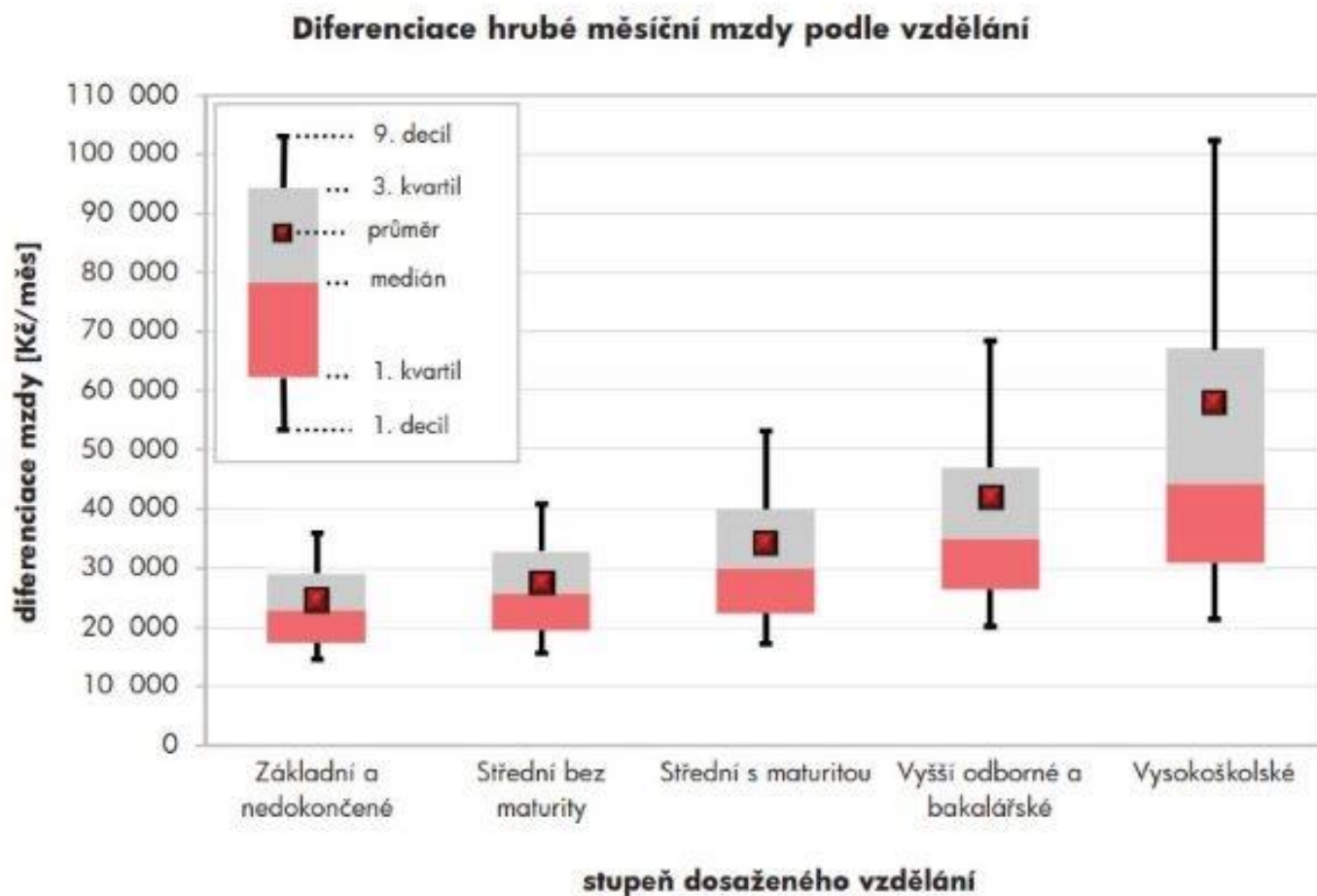
Distribuce mezd - Medián

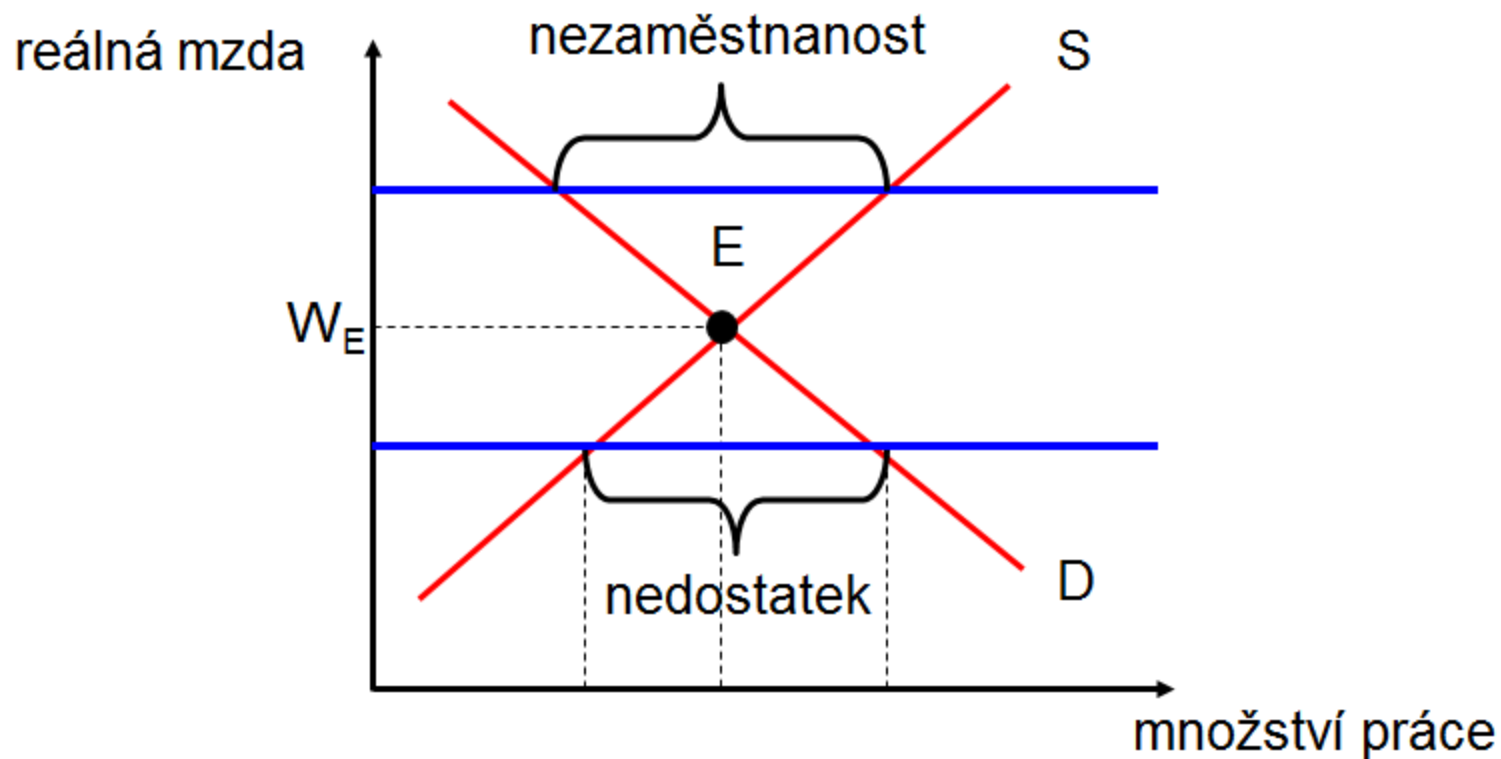
Distribuce mezd - Pohlaví

Distribuce mezd - Vzdělání

Trh práce – agregované veličiny

Klasifikace na trhu práce

- Ekonomicky neaktivní jsou lidé v důchodu, ženy na mateřské dovolené, ženy pečující o děti v domácnosti, studenti, osoby dlouhodobě nebo trvale práceneschopné a lidé, kteří práci nehledají.
- Zaměstnaní jsou lidé 15-ti letí a starší (bez horní věkové hranice), kteří vykonávají jakoukoli placenou práci, a dále ti, kteří práci mají, ale právě nepracují z důvodu nemoci, stávky nebo dovolené.

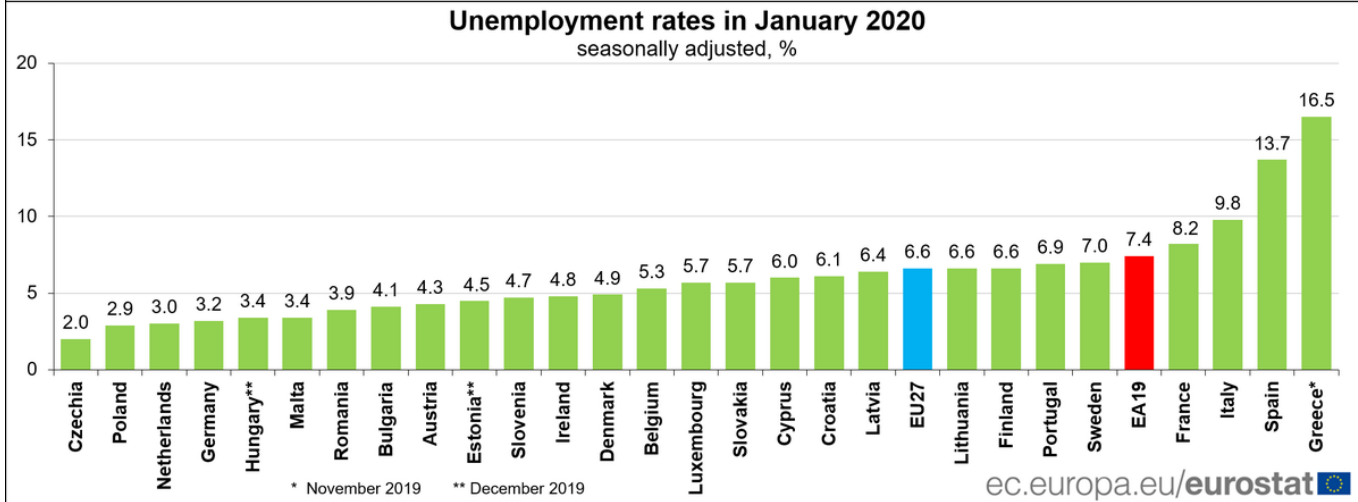
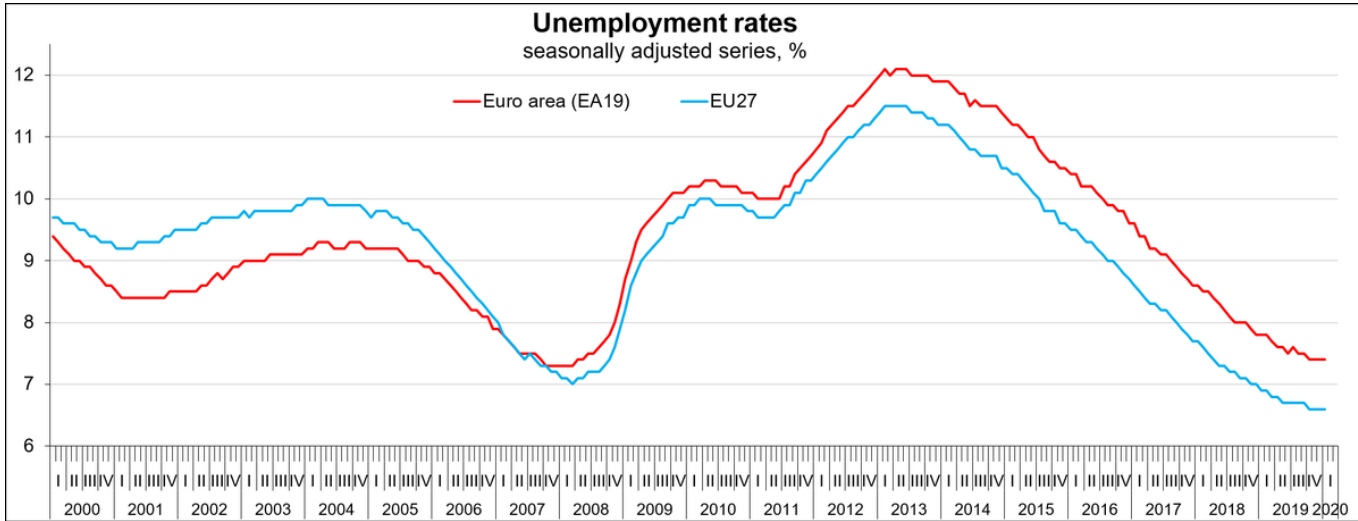
Klasifikace na trhu práce

- **Nezaměstnaní** jsou všechny osoby 15-ti leté a starší (bez horní věkové hranice), které ve sledovaném období souběžně splňovaly tři základní podmínky:
 - ✓ *Byly bez práce (ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnání)*
 - ✓ *Hledaly aktivně práci (tj. byly registrované u úřadu práce či jinými způsoby, viz níže)*
 - ✓ *Byly připraveny k nástupu do práce (tj. během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání)*

Nezaměstnanost

- Nevyužívání výrobního faktoru práce, a z toho vyplývající plýtvání zdroji a nedosažení hranice produkčních možností
- Deprivace nezaměstnaných
- Sociální, regionální a politické problémy spojené s nezaměstnaností

- **Frikční:**
 - ✓ *hledání nové práce*
- **Strukturální:**
 - ✓ *útlum/ expanze odvětví - rekvalifikace*
- **Cyklická:**
 - ✓ *pokles výkonu ekonomiky (všechna odvětví)*

Nezaměstnanost v krajích ČR – březen 2019 (v %)

Nezaměstnanost v krajích ČR – červenec 2020 (v %)

www.ct24.cz

Inflace

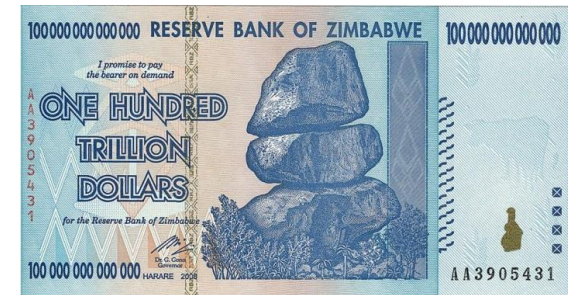
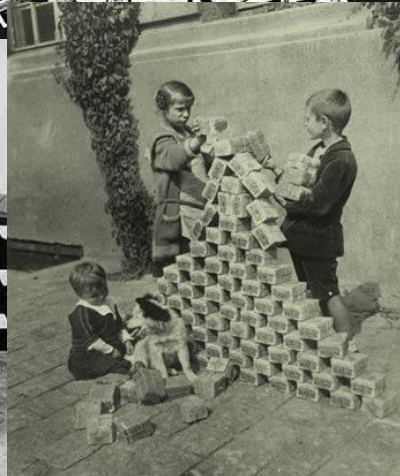
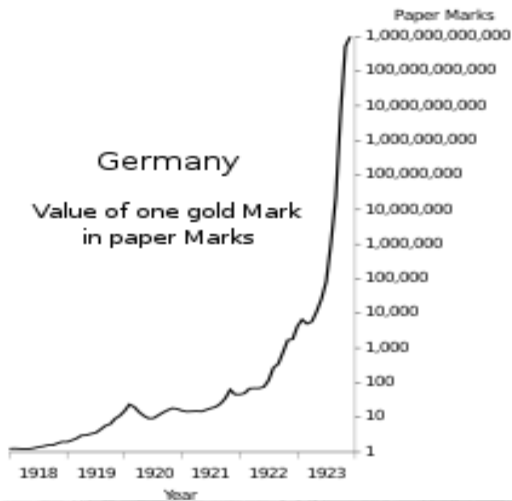
= Měření životních nákladů = růst **cenové hladiny** v ekonomice

- **deflace** = pokles cenové hladiny v ekonomice (*záporná inflace*)
- **desinflace** = pokles inflace (*př. $Inflace_{2016} = 10\%$ / $Inflace_{2017} = 8\%$...*)

- **NÁKLADOVĚ TLAČENÁ:**
 - ✓ *nabídkové šoky (mzdy, ceny surovin)*

- **POPTÁVKOVĚ TAŽENÁ:**
 - ✓ *poptávka je vyšší než dostupnost zboží a služeb*

Inflace v historickém kontextu

Inflace

Druhy inflace podle výše:

- Mírná (*inflace nižší než růst produktivity práce - několik %*)
- Pádivá (*inflace vyšší než růst produktivity práce - několik desítek %*)
- Hyperinflace (*inflace poškozující ekonomické vztahy - několik tisíc %*)

Druhy inflace podle očekávání:

- anticipovaná (*inflace na očekávané úrovni*)
- neanticipovaná (*inflace vyšší než očekávaná*)

- ✓ Vliv inflace na vztah věřitel - dlužník.
- ✓ Vliv inflace na růst mezd = nominální vs. reální růst mezd

Měření inflace

▪ Cenové indexy

- ✓ ceny průmyslové produkce
- ✓ ceny stavebních prací
- ✓ ceny tržních služeb
- ✓ **CPI** = index spotřebitelských cen

$$\text{Míra inflace} = \frac{\text{CPI (2008)} - \text{CPI (2007)}}{\text{CPI (2007)}} * 100$$

Přehled informací o jednotlivých indexech a další podrobnosti:

<https://www.czso.cz/csu/czso/aktualniinformace>

Spotřební koš v ČR

- reprezentuje životní náklady
- typizovaná spotřeba domácnosti v ČR
- počet položek (cca 700) jednotlivých skupin a jejich relativní váha v indexu
- změnou cen sledovaných položek se zjišťuje změna celého spotřebního koše

		Oddíly COICOP	Váha v promile
1. Potraviny a nealkoholické nápoje	164	1. Potraviny a nealkoholické nápoje	197,6
2. Alkoholické nápoje a tabák	16	2. Alkoholické nápoje, tabák	79,2
3. Odívání a obuv	79	3. Odívání a obuv	56,9
4. Bydlení, voda, energie, paliva	58	4. Bydlení, voda, energie, paliva	236,4
5. Bytové vybavení, zař. domácnosti, opravy	93	5. Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	67,9
6. Zdraví	38	6. Zdraví	14,4
7. Doprava	104	7. Doprava	101,4
8. Pošty a telekomunikace	39	8. Pošty a telekomunikace	22,5
9. Rekreace a kultura	112	9. Rekreace a kultura	95,5
10. Vzdělávání	11	10. Vzdělávání	4,5
11. Stravování a ubytování	47	11. Stravování a ubytování	74,2
12. Ostatní zboží a služby	51	12. Ostatní zboží a služby	49,5
		Celkem	1 000,00

Druhy indexů

- Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen
- Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku
- Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k předchozímu měsíci
- Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (rok 2000=100)

Inflace

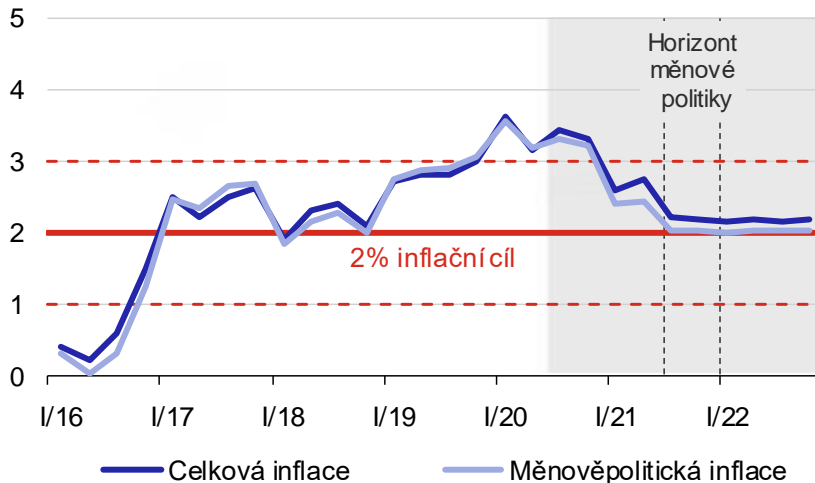
Česká národní banka: Zpráva o inflaci

<https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/>

Graf II.2.1 Celková a měnověpolitická inflace

Inflace letos setrvá nad horní hranicí tolerančního pásma, na horizontu měnové politiky se bude nacházet v blízkosti 2% cíle

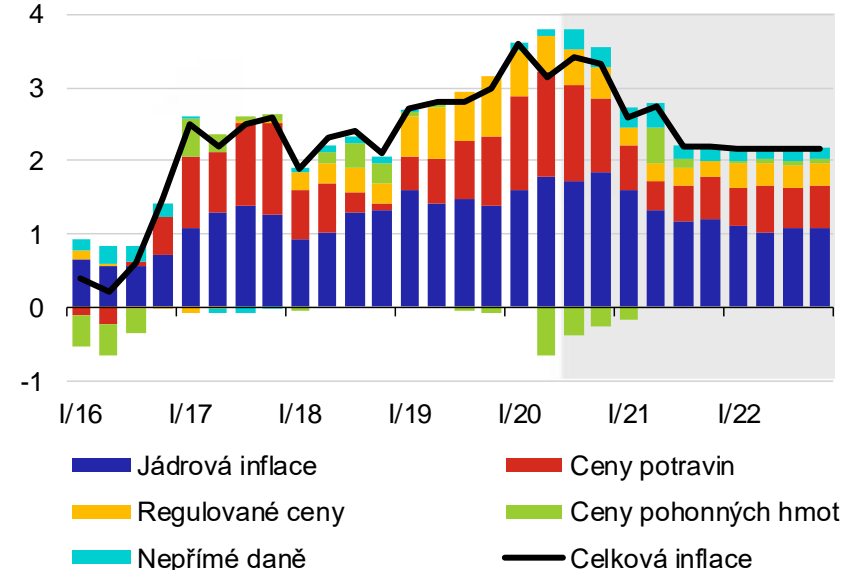
(meziroční změny v %)

Graf II.2.2 Struktura inflace a její prognóza

Cenový růst bude i nadále ovlivňován především jádrovou inflací a dynamikou cen potravin

(meziroční změny v %, příspěvky v procentních bodech)

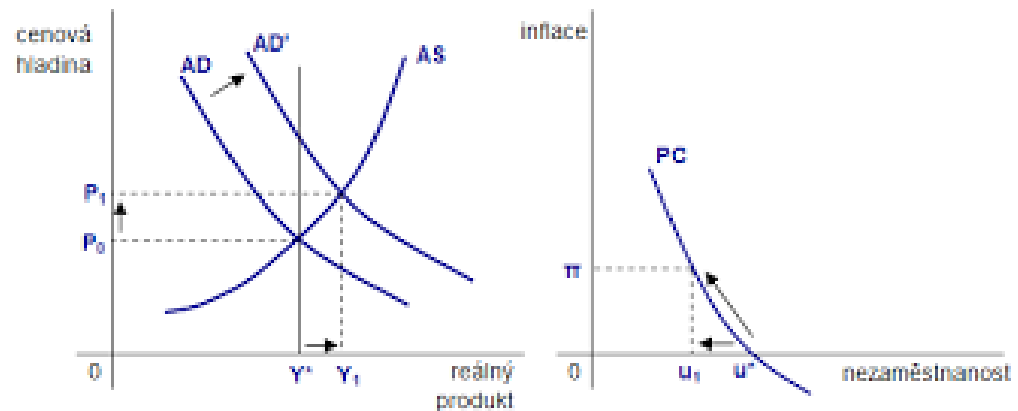
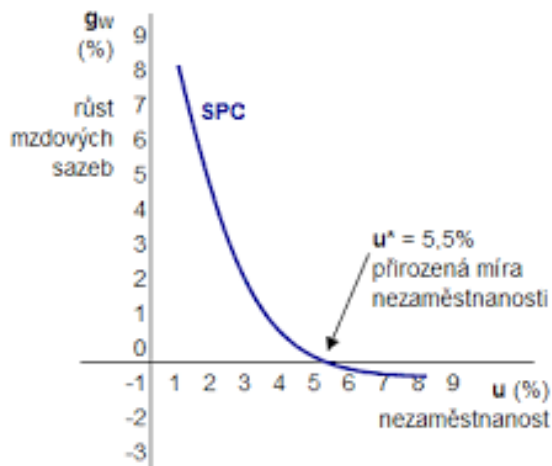
Poznámka: Ceny potravin zahrnují také ceny alkoholických nápojů a tabáku. Příspěvek primárních dopadů změn nepřímých daní se týká neregulovaných cen.

Inflace a nezaměstnanost

- Přirozená míra nezaměstnanosti závisí na různých aspektech trhu práce (*minimální mzda, síla odborů, efektivní mzdy, vyhledávání práce*)
- Inflace závisí především na růstu množství peněz v oběhu (*kontroluje centrální banka*)

V krátkém období lze volit mezi nezaměstnaností a inflací = **Phillipsova křivka**

- ✓ původní empiricky odvozená křivka zkoumala vztah mezi nezaměstnaností a mzdami
- ✓ až následně modifikovaná do vztahu mezi inflací a nezaměstnaností

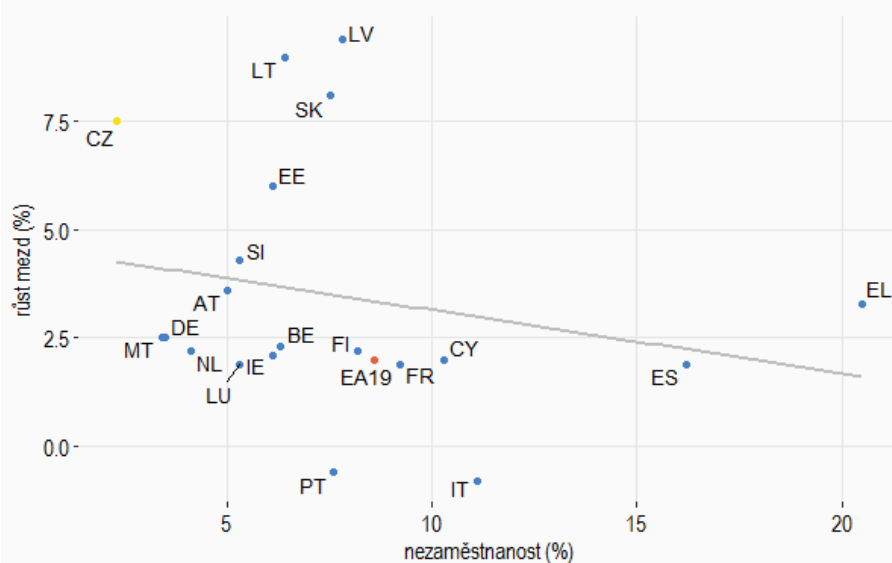

Inflace a nezaměstnanost

Graf 4

Napříč zeměmi eurozóny lze v souladu s teorií Phillipsovy křivky pozorovat zápornou korelaci mezi nezaměstnaností a růstem mezd

(2018Q1, nezaměstnanost, %; meziroční růst mzdových nákladů, %)

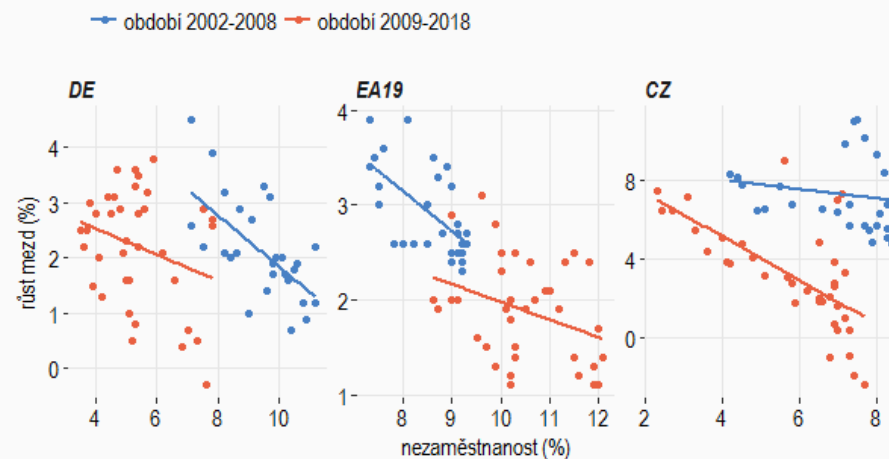
Zdroj: Eurostat, výpočet ČNB.

Pozn.: Mzdy v převážně soukromém sektoru (NACE odvětví B-N). Data očištěná od sezónních a kalendářních vlivů. Body IT a CY zobrazují data za 4. čtvrtletí 2017 (data za 1. čtvrtletí 2018 nejsou dostupná).

Graf 6

V Německu i v celé eurozóně došlo na rozdíl od ČR v období po finanční krizi ke zploštění mzdové Phillipsovy křivky

(2002Q1-2018Q1, čtvrtletní pozorování; nezaměstnanost, %; mizr. růst mzdových nákladů, %)

Zdroj: Eurostat, výpočet ČNB.

Pozn.: Mzdy v převážně soukromém sektoru (NACE odvětví B-N). Data očištěná od sezónních a kalendářních vlivů.

MUNI
PED

Děkuji za pozornost!

Příjemný zbytek dne!